

ELS CRÍTICS

teatre
Francesc Foguet escriu de 'Blasted', obra escrita per Sarah Kane, al TNC

cinema
Steven Spielberg torna amb 'The Post', amb Tom Hanks i Meryl Streep

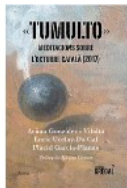

música
'Cant espiritual', la tornada més passional del músic valencià Carles Dènia

literatura
MANUEL LILLO I USECHI

'Tumulto' és un assaig elaborat pels historiadors Arnau González i Enric Ucelay i pel periodista Plàcid Garcia-Planas. Tots tres exposen les meditacions immediates als esdeveniments que es van donar durant el darrer mes d'octubre a Catalunya. Una recopilació de sensacions, d'angoixes, de pors i de debats viscuts en els màxims moments de tensió i d'incertesa.

Les reflexions d'una revolta

«Tumulto»,
Meditacions sobre
l'octubre català (2017)
ARNAU GONZÁLEZ, ENRIC UCELAY
I PLÀCID GARCIA-PLANAS
Pròleg de Xavier Grasett
Gregal, Margriet de la Selva, 2017
Assaig, 412 pàgines

Explicar la història en el moment en què s'està vivint. Aquest és l'atractiu, i la dificultat, de l'assaig *Tumulto*, publicat per Gregal i redactat per tres persones que, des de distintes perspectives, reflexionen sobre els fets que es van viure el darrer mes d'octubre a Catalunya. La dificultat rau, fonamentalment, en el fet que els historiadors, per una vegada, no expliquen el passat, sinó un present que és històric. Quan els moments de màxima importància transcurren en l'actualitat, la rapidesa dels esdeveniments es mescla amb les emocions i dificulta la tasca analítica. Malgrat tot, algun profit se'n pot traure. I *Tumulto* n'és un exemple.

Entre més coses, per la pluralitat. A la perspectiva reconegudament sobiranista d'Arnau González i Vilalta, qui escriu la major part d'aquest assaig, se suma la visió escèptica d'Enric Ucelay i el testimoni del periodista Plàcid Garcia-Planas, qui va cobrir, entre més coses, la guerra dels Balcans. "En els últims anys, alguna gent m'ha preguntat: 'Tu que vas viure la desintegració de Iugoslàvia, què en penses del que passa aquí?'. 'No té res a veure', he contestat sempre. 'No té res a veure', segueixo pensant. Però ara sabem que coses que mai no ens creïem que passarien, passen", reflexiona el reporter. El també director del Memorial Democràtic, temorós d'un possible escorcoll policial en aquesta

institució —que figurava en la llista de les tres-centes entitats sospitoses de col·laborar amb el referèndum de l'1 d'octubre—, ensava en una resposta possible a la Guàrdia Civil. "Què els he de contestar? *Buenos días. Aquí no imprimimos papeletas electorales. Aquí imprimimos libros que recuerdan los tiempos en los que no podíamos imprimir papeletas electorales.*"

Paradoxos com aquesta són presents quan s'historiografia el present. Per tractar de fer-ho, Arnau González recorre al context. Al perquè de tot plegat. En el dietari que dóna forma a l'assaig destaca una visita amb Enric Ucelay a Madrid, on van assistir a la presentació d'un llibre —*El proceso separatista en Cataluña*— que va acabar en debat. González defensa la teoria que des de la resta de l'Estat no s'eméu Catalunya perquè l'estudien amb òptica regional. "Hi ha ignorància de la realitat catalana. Nul·les ganes de llegir en català. No és possible fer història d'Espanya sense llegir en català. Ho repetixo tres o quatre vegades i alguns es rebel·len. Ucelay els repta a escriure sobre la història de Suècia sense llegir en suec. No accepten la comparació".

Una altra de les conseqüències de viure en directe els fets històrics des de l'òptica professional és l'observació de les incongruències a l'hora d'establir comparacions. L'intent forçat de

relacionar els fets de 1934 i de l'octubre d'enguany mostra "el risc de cercar una lògica a tota l'evolució del catalanisme. Hi ha una obsessió per mirar cap enrere. La majoria de les vegades per trobar la data del fracàs que pugui connectar-se amb el present". En aquest sentit, part del discurs periodístic "ja està marcadament condicionat per un relat que defineix Catalunya com un poble revolucionari, resistent i en lluita permanent per aconseguir la independència. El periodisme no està per matissos i explicacions complexes. Una llàstima".

I moltes més constatacions de més o menys encert. Per exemple, la de la fi —almenys momentània— del partidisme. Ucelay detecta una reacció popular del catalanisme, que "va sentir-se indepe, o sigui, independent de partits, lliure de consignes de diaris". El context de revolta cappinga els plans dels partits i dels estaments tradicionals. Tal com resumeix amb precisió Arnau González, "la por al desbordament ciutadà és el resum del Procés. Per a una part de nosaltres és la demostració de la possibilitat de gestionar la vida pública d'una altra manera. Sense una piràmide clara. Per a altres és un perill absolut. Si s'arribés a la independència, es construiria una república més participativa i oberta? Això fa por a alguns. El PDeCAT i altres es troben en el dilema de 1936: jerarquia o país? Si opten pel país hauran d'obrir la seva concepció de poder. No podran seguir la visió autoritària i governamentalista exhibida per Artur Mas". En un sentit similar s'expressa Enric Ucelay quan explica amb exemples que ara cap personalitat és obediça, perquè tot es construeix des de baix. I no hi ha manera d'agafar les regnes des de la parròquia política, excepcionalment submissa.

Certament, viure moments convulsos deixa poc espai per a una anàlisi racional. És, doncs, admirable que hi haja gent que siga capaç de transmetre una reflexió lúcida. Perquè, d'un moment en què sembla que s'ha dit tot, hi ha perso-

nes que encara són capaces d'oferir un relat original, agíl i fresc, sense data de caducitat. Història feta des del present, des de la interacció i des de l'observació interna. Potser, allò més evident —i sorprenent i decebedor— és una de les conclusions oferides per Arnau González. Després de moltes consultes a companys de professió, de lectura de diaris i d'observació de reaccions, l'historiador conclou que "l'error més dramàtic dels independentistes era esperar que es produís un diàleg sincer". Aquesta manca de bidireccionalitat ha estat el motiu perquè molts, finalment, tiraren pel dret que ens ha conduït a la situació actual.

TEATRE
Manuel Molins
PODER I SANTE DAT
(ELS ÀNGELS DE SODOMA)
de MANUEL MOLINS
PREMI PERE CAPELLÀ DE TEATRE 2017
NOVETATS 314
Edicions Tres i Quatre / València
Pots seguir nos a
Facebook i Twitter
Veure la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com